

kedd június 27én

Megjelenik minden héten négyszer: t. i. a Jelenkor vasárnap, kedden és csütörtökön; a Társalkodó pedig pénteken, mindegyik minden ízben egyegy iven. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egybeült pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívánatos példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny főlvetetik 's pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyarország (Miniszteriumunk. Biztos pénzalap II. Népvédelési intézkedések II. királyi szózat a' esakjások és határörökhöz; a' szerb elem a' bányság, és déli vidékeken. Vidéki mozgások. a' k. Torontál, Temes, Komárom megyék; Szabadka, Temesvár, Vác, N. Kőrös városokban követ választások; lipói bizottsági ülés; Kunszentmiklóson a' választási viszály folytatása. Irodalmi termékek, hevesi bizalom szavazók.)
Külföld. (Ausztria, Anglia, Németország, Olaszország.)
Ertesítő.

MAGYARORSZÁG.

Pest, június 26kán.

Mióta országgyűlésünk bevégeződött, folyvást a' legberekbb figyelemmel kísérok miniszteriumunk politikáját: és keservesen kell megvallanunk, hogy azt sehogy sem tudtuk egy magasabb ponton látni, melyre szükségképen fölemelkedve, megtestesült gondviselésként kellene intéznie e' nemzet ügyeit, jövőjét—ugy, hogy aztán fenmaradásunknak horogonyát bizton megvethetnők a' néptenger viharai közepett is.

A' jelenig tapasztalt intézkedések mellett valódi szerencse, ha függetlenül megállapodunk az európai nemzetcsaládok társaságai között. Igazán csak a' láthatlan gondviselés, mely már sokszor kedvezett nemzetünknek, oldhatja meg jótékonyan a' csomót. Dicső, biztos jövőndőre semmi kilátás. Annak magvaitelve elhínteni fényes nevű miniszteriumunk elmulasztá, vagy elfeledé.

És e' mulasztásokért őt még feleletre vonni is nehéz, nem csupán tehetlenségünk miatt, de maguknál a' törvényes felelősség határainál fogvást is.

Mert miniszteriumunknak főbüne, hogy a' viszonyok fölé emelkedni nem bírt, vagy nem akart; engedé azoktól sodratni magát; a' köteleket, mely kezeire vettetett, oldozá, midőn vágnia kellett volna. Már pedig erre kényszerítő törvényünk nincsen, mellynél fogva miniszteriumunkat feleletre vonhatnók.

A' felelet terhe isten és ember előtt ugyan nyomni fogja őket, de formásokba sajtólt bíróság fejékre nem mondhatja ki a' bűnöst. Sőt a' rövidlátók még bizodalmat is szavazandanak.

Ennyire kellett sülyedned szegény magyar. Sirhatna a' jobbérzésű hazafi fájalmában, hogy emberi fonáságok, gyengeségek miatt nem juthat nemzetünk azon polczra, melyet nemes tulajdonai által annyira megérdemel, mint tán egy más nemzet sem Európában. Fajunk hivatva van a' nagyságra, hivatva egy dicső jövőnek élveire: érezik ezt miniszterink is, és még sem cselekesznek semmi olyast, mi kezünkbe adná a' győzelem szálait.

Minisztereink a' törvényesség palástjába burkolódnak, szívökre téve kezöket nagy ahítattal elfoháskodják, hogy semmi törvénytelen nem követtek el.

Mindez szép és becsületökre válik: de más részről az is igaz ám, hogy egyedül törvényesek valának, a' törvényen túl még a' szabad szükségéseket sem tevék.

Negatív erényeiket mi most bálmulni nem érünk reá, ha mellétök elbukunk, igen sovány vigasztalás lesz az magukra nézve is.

A' miniszterium valami boldog közepszerűséget akar követni, mellyben aztán nagy kényelmesen gyönyörködik.

Oh ök igen jeles, és szelid jellemű emberek, még talán az ambíciótól is mentek, legalább amolyan világtörténeti dicsőségre törekvő hiúságot eddiglen nem tapasztaltunk bennök;—a' tusculanumi szerény kéjkekkel is beelégedni látszanak;—100—200 falu elismerő bizodalma magukon kívül ragadja lelköket.

Oh nemes egyszerűség!
Minisztereink csendes béke idején igen igen jó kormány férfiak volnának, főkép egy már egészen tökélyesült gépezet mellett: mert megjegyzendő ám, hogy még eddig az organizálásban sem igen tüntették ki magukat; bureauijuk is maig amabilis táblabirói confusióból van szerkesztve, hol némelylyek igavonó marhák, másoknak pedig kényelmes sine curaként ajánlkoznak a' hivatalok. Máskor példákat fogunk idézni erre vonatkozólag.

Csendes békekességben tehát igen derék alkotványos emberek volnának minisztereink. Szeretik a' szabadságot, de nem azon magasztossággal, minőt forradalmi jellemekben találunk, nem azon eréllyel, minőt a' nehéz idők követelnek. A' szabadságot ök nagyon is kis körben fogják föl. Ország-szabadságról talán fogalmuk sincsen, csupán a' házi küszöbön vélik lakozni azt. Ez a' mi halálos nyavalyánk.

Kossuth a' mult országgyűlést többször vádolá a' mártíusi napok előtt arról, hogy falusi politikát követnek, azért

indítványozá híres föliratában, hogy emeljék föl azt az események színvonalára. Ezt maig sem kellett volna elfelednie.

Nekik a' körülmények fölött uralkodniok kellene, nem pedig azok által sodortatniok.

Humanitás, jámbor, bárgyu humanitás fenekedő ármányok ellenében igen tompa fegyver.—

A' merészség éles pallosát kellene villogtatniok, midőn egy nemzet megmentéséről, jövő nagyságáról van szó. Ök azonban korunknak valóságos Dobzse Lászlóik.

Kicsinyes fogáskákkal akarnak győzelmet venni a' nagyszerű, rendszeres ármányokon: holott elszánt határozottsággal lehetne csak megtörni a' kigyó fejét.

Igen uraim, táblabirói nyomoruságos politikájjokkal—legfölebb sirját ássák meg önök a' nemzetnek.

Önök nem forradalmi tehetségek, pedig nekünk most ezekre van szükségünk.

Irtózatosságot vállaltak önök midőn jelen politikájokra esküvének: miatta ugyan, mint mondók, békes törvénykezés útján nem itéltetnek bíröláig el; de nem kell feledni, hogy jöhet egy forradalmi bíróság, mely aztán a' táblabirói politikának in natura fejét veendi el.

Biztos pénzalap.
III.

Hazánknak, mint már többször említém, jelen körülményei közt sok pénzre van szükség. Az öszszéget csak ország jövedelmei kezelésére megbizottak lehetnek képesek biztosabban meghatározni. Én az itt ajánlott módot csak általánosságban szándékozom feltüntetni, mely után a' részletes kidolgozás, igénytelen véleményem szerint, nem volna nagy nehezségek alá vetve.

Jeljen ki a' status a' korona és királyi javadalmakból annyit, mennyi középszámitással mintegy két millió forintot jövedelmez. Tekintse ennek felét úgy, mint a' folyeendő kölcsön kamatját; másik felét pedig, mint a' törlesztésre szánt öszszéget. A' folyeendő kölcsön e' szerint 5 procentre számitva 20 millió forintot fogna tenni; mely állhatna 100 ezer száz, és 20 ezer ötszáz forintos statuskötelezvényből. Ezekből a' status csak annyit fogna kibocsátani, mennyire jelenben szüksége volna, 's a' még ki nem bocsátott kötelezvényekre eső kamatot a' status venné át. A' status illy kötelezvényeit elfogadók—akár hazafiak akár külföldiek legyenek azok, részvényesekül tekintendők. Ezen részvényesek teljes biztosítása végett, engedje a' status a' nevezett jószágok igazgatását saját elegendő ellenőrsége mellett, a' részvényeseknek, kik a' részvények mennyiségéhez képest szavazattal bírván, a' zálogjavak igazgatását a' többség akarata szerint választandó bizottvány által eszközölnék; mely választvány mind a' rendes kamatok, mind pedig a' törlesztést illó módon és arányban intézni köteleztetnék.

A' status a' kibocsátott kötelezvényekért fölszedett pénzen vegyen és váltson aranyat és ezüstöt, 's tegye—azt egy arra felállítandó bank alapjául 's bocsásson forgásba az alaphoz 21, arányban álló pénzmennyiséget bankjegyekben—a' főnebb nevezett bizottvány szoros ellenőrsége mellett. A' bankalapnak évről évre—arany és ezüsttel leendő szaporítása, a' bankjegyekre nézve, törlesztés gyanánt szolgáljanak. Láthatni ebből, hogy ha a' bankalap itt 10 millió forintot tenne, arra 25 milliónyi bankjegyet lehetne forgásba bocsátani, mellynél fogva a' status 15 millió forint kamattal nélküli kölcsönt bírna. Az erre eső kamatok a' status évi jövedelmeiből törlesztésre fordíthatná, miszerint helyes intézkedés után az egész 35 milliónyi adósság 12—13 év alatt teljesen el-törlesztetnék.

Ezen statuskölcson kezelésében úgy kell a' statusnak intézkedni, hogy a' kölcsönnel egybe kötött bank, a' kölcsön-intézetel mindig szoros viszonyban maradjon; miszerint a' bank a' kibocsátott statuspapirokért; mindig legyen kisebb bankjegyeket adni, a' bankjegyeket pedig mindig képes legyen illó forgásban tartani vagy maga is, valahányszor megkivántatnék, arany vagy ezüst pénzzel beváltani.

Ezen intézkedés főbb előnyei következők fognának lenni:—

1 ször. A' teljes hitel mellynél fogva a' statuspapirok mindig legalább alpari fognának állani: mert a' kamat a' bizonyos jövedelemből biztosítva lenne. Már pedig annak, mit a' agiotage-nak neveznek, első oka mindig a' bizonytalanság, mely akkor szokott fejlődni, midőn a' status nem tesz, vagy nem tehet eleget kötelezettségének. Illyenkor a' hitelezők kénytelenek különböző üzéri mesterkélésekben keresni kár-

mentesítést. Itt aztán szabad játéka nyílik a' tőzséri fortélyoknak; mellyben mindig—a' hitel nagy csökkentésére, a' játképet nem győző szegényebbek érdekei esnek áldozatul. Ezen körülmény a' hitelnek nagy kárt okoz, 's épen azért szükséges a' teljes biztosíték 's pedig illyen az, mellyet az intézet nyújt. Mert ha mindjárt maga a' nemzet 's kormányforma buknek is, a' hitelezőknek átadott zálogjóság mindaddig tulajdonuk maradna, míg az adósság eltörlesztetnék. Olly barbár hadat pedig a' 19dik században nem tehetünk fel, mely a' tulajdon szentségét vad önkénnyel illetni merné. Egyébíránt épen a' teljes hitel biztosítása végett szükséges a' kamatot és törlesztést biztosító zálognak nemcsak lekötése, de átadása is. De e' mellett teljesen hiszem, hogy a' nevezett intézet hitele a' pénzek mostani ingadozása, a' hitel mindenféle tapasztalt csökkenése mellett, olly nagy lenne, miszerint a' status általa czélját teljesen elérhetné.

2 ször. Hogy az ajánlott módon a' status 35 millió kölcsönre, csak 20 milliónak kamatját fogná fizetni, 's azt is csak azon arányban és időtől kezdve, a' mennyiben és mikor azt hasznára kívánja fordítani; mert a' ki nem bocsátott öszszéget maga veendené a' kamatokat.

Ismerem az ellenvetést, melly ezen tervem hallatára, bizonyosan többek előtt mintegy önként fölmerül. Miszerint az fog mondatni, hogy a' terv léha, mert az említett zálogjavak már más czélra köttetnek le, 's így e' czélra többé nem használhatnának.

Erre röviden csak azt mondhatom, hogy én sem a' tulajdon szentségének megsértését, sem a' törvény megszegését, sem a' földbirtokos osztályt—mint a' magára hagyva gyűlöletes pénzaristokratia ellenszülőjének, bukását nem ohajtom. El tudom gondolni, minő elemet nyernének helyettök, tönkre juttatásuk után. Azonban bizonyára nem egyedül vagyok, ki azt ohajtottam volna, hogy azon roppant teherre nézve, mellyet a' status a' kármentesítés által elvállalt, az illetökkel méltányos arányban osztozott volna. Azon tehernek legalább egy negyedét a' jobbágyon lehetett volna hagyni, másik negyedét a' földbirtokos szinte elbirhatná, 's így a' még fenmaradt kétnegyedet a' status könnyebben vállalhatná el. Illy intézkedés mellett, a' robot nem egyszerre 's egészen szünt volna meg, 's a' parasztságnak az ingyen fölmentetés által táplált azon véleménye, hogy a' földesur az urbéri tartozásokra nézve eddig csak törvénytelen bitorló volt, nem demoralisálná a' földmivelő osztályt. Ez nem nyulna gondatlan következtetéssel más törvényes birtokához, 's csak egy törekvés foglalkodtatná elméjét. i. magát—a' mostani kedvezőbb körülmények között—az urbéri tartozások alól teljesen megváltani. Ingyen és sokat még a' koldusnak is, káros következtetések nélkül, ritkán lehet adni. Egyébíránt nem szándékom itt ezek fejtegetésébe bocsátkozni. Elég megemlítenem, hogy biztosabb expediens hiányában, a' zálogként adandó status javak jövedelme, tudassék a' nemesség által ezután fizetendő adó mennyiségébe, vagy még inkább, a' kezelhetős könnyítése tekintetéből, a' begyűjtött adóból annyi tétessék le, a' földbirtokosok kármentesítésére rendelt pénztárba, mennyivel a' lekötött zálogjóság jövedelmez.

Ez egyszerű vázlata igénytelen tervemnek, az egész csak a' legáltalánosabb vonalmakban van előterjesztve. Mindnyáján azzal kívánunk használni imádozt hazánknak, a' mivel bírnak és kik távol állunk a' cselekvés pozitív terétől, a' haza szent nevében minden áldozatra készen, midőn azzal használhatni véljünk, véleményeinket, mint a' honszeretet sugalta elmélkedés gyümölcseit vetjük a' hazafiság szent urnájába.

Kovács Károly.

Népvédelési intézkedések.

II.

Negyedszer ama rendeletben eltakarva az is mondatik: hogy széles e' hazában nem találkozik tizenkét ember, ki ismervén a' külföldi nevelés rendszereit, azokat hazai czélokra ügyesen felhasználni tudja. 'S így igen természetes következtetés: hogy, ha illy képzettségű sincs, miképpen lenne ollyan, ki talán még teremőleg is föllépni bírjon?

Szoritkozom most csupán a' kérdéses 12 egyedre. Részemről el nem tudom hinni: hogy egész hazánkban ne találkozzék 12 ember, ki—ismervén a' külföldön divatozó népvédelő's képezdei elveket 's gyakorlatot, 's a' mai szabadabb szellemtől levén lelkesülve—a' leendő népvédelők tanáraul föllépni képes legyen. Nem, illy szegények nem lehetünk! —

Liptóból. Folyó eszt. jun. 6-án tartott Szent-Miklós első alispánunk elnöklete alatt a megye közönségét képviselő állandó bizottványi ülés, mely alkalommal Hevesmegyének a magyar felelős kormány iránti bizodalom-szavazásra megyénket felhívó levele felolvasatván, ennek foglatatja zajos éljenekkel fogadtatott, 's mivel egész megyénk az ezen levél által kifejezett érzelmekeket belsejében már régen honosultaknak tudja, elhatározatott: „hogy megyénk Hevesmegyének fölszólításában csak saját meggyőződését pillantván meg, ez iránti lehető legnagyobb rokonszenvét kijelenti és sebes postán tisztelt felelős kormányunknak nyilványítani fogja: miszerint hazánk ügye tisztább kezekbe nem adathatván, meggyőződve van: hogy e' hon boldogsága 's java illy nagy hazafiak által bizonynyal előmozdítani 's fentartatni fog: miről Hevesmegye is értesített határozatott. Indítványba hozatván tovább: „miszerint alkotványunk erőssége csak úgy fentartható, ha az országunk egészébe befolyó részek élire olly egyedek tételnek, kiknek e' helyrei alkalmaztatásuk a' kormányuk alá adottak közbizodalomnak kifolyása, 's megyénk első alispánja Szentiványi Jenő iránt nemcsak három országgyűlésre egymásutáni küldésénél, de ez alatt 's ezután is mindenkor nagy bizodalomát és szeretetét mutatá ki, a' magyarországi felelős kormány ennek megyénk főispánjává leendő kinevezetésére megkéressék,“ mi is közakarattal elfogadtatott.

Ezután olvastatott megyénk szeretett másodalispánjának Rakovszky Mórincznak hivataláról lemondását 's ennek a' megye közönsége kezeibe visszaadását magában foglaló folyamodványa, mely is a' nevezett, megyei pályára léptével kimutatott szeplőtelen elveihez 's tiszta jelleméhez mindedig mindenkor hű, saját érdeke háttérbe szorításával is a' közjót minden áron semmi áldozattól sem rettegve szüntelenül egész erejével előmozdítani törekvő 's drága hazánk ez üdvös átalakulásánál is részvevő egyednek viharos megéljenésével fogadtatott, mert tudá Liptó közönsége, hogy ámbár őt mint megyei tisztviselőt elveszté, ő mégis mint Hradek és Lykava országos uradalmak főtisztje is, ugyanazon lelkes hazafi, ugyanazon közjóért és igaz ügyért egész lelkéből harczoló bajnok 's ugyanazon áldozattól nem rettegő hű megörzője leszen elvei 's jelleme tisztaságának és szeplőtlenességének, a' milyen mindedig volt 's örvende azon: hogy országunk ezen két nevezetes uradalmá illy biztos tiszta kezekre bízott. Ezután másodalispánunk Lehoczky Károly hadi főpénztárnok 's ennek helyére Pongrácz Kázmér helyettesítettek.

Junius 17-én tartott középponti választvány szeptemiklós és Rózsahegy választó helyein egyszerre tartandó követválasztás határidejét jun. 26-ra tűzé ki, melynek eredvényét azonnal megtörténte után közlendem.

Magyánk a' legnagyobb panslavisticus megyének kiálltatott ki 's népünk még is olly esendes békeszerető, hogy az igaztók számítása e' nevezetes pontnál nagyon meghiusult, 's bizton állíthatni: hogy céljokat Liptó jó népénél kivini soha sem fogják, 's irányukatszándékuk kiviteléhez alkalmasb vidékek felé venni kénytelenek lesznek. — Valóban szép volt látni Rózsahegy városunkban tartott tanácsválasztásnál, ezen város 's hozzátartozó utcái lakosainak (számra öszszesen 7000) nemzeti nyelvünk, hazánk és törvényeinkhez lelkes ragaszkodásukat. Midőn tisztújítás előtt megkérdezte nek: „akarnak e' panslávok lenni, vagy csak ezeknek tekinteni is?“ egy torokkal válaszolák: „Nem! és szászor nem! — sokan közülünk nem beszélnek ugyan még magyarul, de fiaink már tanulják édes hazai nyelvünket, 's nemsokára beszélni is fognak magyarul; éljen a' király, éljen a' haza, éljen magyar felelős kormányunk, maradjanak sértetlenül törvényeink, maradjon sértetlenül hazai diplomacia nyelvünk!“

A' Budapesti Hiradónak f. eszt. jun. Sáróli 867-ik számba Sóváról írottak kebleinket iszonyattal 's borzadással tölték el, látván: „hogy Dominkovics sóvári sóbeszédő vezérlete alatt az ottani tisztek nagyobb száma által hazánk törvényei lábbal tapostatnak, hogy azok, kiket a' haza táplál, érdekei ellen törnek, honi nyelvünk iránt (melynek használása nélkül törvényeink szerint nem is hivataloskodhatnak) legnagyobb ellenszenvvel viseltetnek; 's hogy az új rendszerrel megbárátkozni nem tudván, a' régi szolgálatait visszaállítását ohajtják,“ — bízunk azonban erélyes felelős kormányunkban 's reményljük: hogy — ezen hír alaposágáról meggyőződve a' törvény tapodók iránt olly intézkedésekett teend, millyeket drága hazánk érdekei 's törvényünk szentsége igényel.

Detrich Flóri.

Kunszentmiklós (folytatása.)

Másnap korán reggel fölmentem a' városházhoz, hogy ott bejárjam a' vidékieket, 's ha mindnyájan együtt lesznek, a' választás előtt igazoljam magamat a' rá dobált vádak ellen. Néhány percig állhattam ott magamban, midőn mellettem e' szót hallom „szemtelen.“ Oda pillantok, ki szolt? hát egy tiszteletreméltó individuum, ki fiatal korában az apámtól egyszer negyven bankó forintot kért kölcsön, adott is neki.

Később tudta meg az apám, hogy a' jó madár saját apjától puskát pisztolyt és lovat lopott 's elugrott: pusztai betyárnak. Egy időig tyárkodott, az után elfogták 's utóbb szabadszállási bíró lett, és ettől fogva nem a' szomszéd határokat, hanem csak születési városát lopta. Ez az ember mondá nagy részegen mellettem, hogy „szemtelen.“ Meg sem gondoltam, hogy rólam beszél, 's mint feléje fordulok, azt mondja: „igen, igen, szemtelen! mit szemtelenkedik itt?“

Oda léptem hozzá, 's így szólék:

— Kérem az urat, válogassa meg a' szavakat.

— Nem válogatom meg a' szavakat, felelt részegen: hogy mer az ur itt szemtelenkedni?

— Még egyszer ismétlem, szólék, válogassa meg a' szavakat!

Mire ezt kimondtam, azt vettem észre, hogy körülveit egy egész dühöngő részeg csapat. A' jel meg volt adva, mindenhonnan tödultak felém, 's több, mint száz torok ordítá körülöttem:

— Ez a' hazaáruló, ez az akasztófárávaló muszka spion, a' ki el akarja adni az országot: szaggasd szét, üsd agyon!

— Megálljatok, polgárok, kiálték, hagyjatok szólni, hadd igazoljam magamat!

— Nem hagyjuk szólni, agyon ütjük! így üvöltöttek iszonyu szidalmak, piszkolások, káromkodások között. Ekkor már a' kapu alá töltök; látván, hogy szóhoz nem jutok, kérdem, hol a' bíró?

— Én vagyok, mit akar? szolt egy vén ember.

— Bíró uram, mondám, felelős lesz érte, ha bánatnak!

— Az leszek, ha lehet, válaszolt a' bíró; jöjjön hát föl.

Fölkisért az emeletbe. Ott találkoztam a' követválasztási bizottvány elnökével, egy kicsapott notáriussal, ki a' népgyűlésen azt nyilatkoztatta, hogy ha a' nép agyon nem ver, ő fog agyonlőni.

— Ugyan minek jött ide, hogy mert idejőni, szolt ez, miután a' népgyűlés föl van ingerülve ön ellen?

— Ki ingerelte föl? én e' vagy önök? feleltem, egyébiránt ez nem kérdés, csak annyit mondok, hogy ön és a' bíró felelősek értem.

— Ha ebben a' pillanatban el nem takarodik ön a' városból, felelt a' kicsapott notárius, mi nem kezeskedünk életéért!

— Így hát nincs mit tennem, szólék, mint távoznom, de arra ügyeljenek, hogy ne csak személyemet ne bántsák, de még csak ne is insultáljanak. Valóban gyönyörűlly így értelemzik önök a' szabadságot? így gyalázzák meg önök saját városukat, melynek neve Szabadszállás!

— Az a' szabadság, felelt a' követválasztási bizottvány elnöke, a' kicsapott notárius, az a' szabadság, hogy a' ki nem tetszik a' népnek, azt kikergetik a' városból.

Ezalatt feljött a' pap is, ki fia érdekében huszonnégy akó borral prédikáltatott az éjjel a' népnek, 's biztatott, hogy ne féljenek, nem fognak bánítani, csak távozzanak.

— Ne féljenek? szólék; hát jöttem volna e' ide, ha félnék!

Lekísértek az udvarra; a' városház előtt még mindig ordított a' részeg tömeg. Fegyveres nemzetőrök álltak elő, és körülvettek.

— De így gyalog csak nem utazhatom el, mondám, be kell várnom, míg kocsim megérkezik Szentmiklósról.

— Addig nem várhatunk, szolt a' kicsapott notárius, mindjárt indulnia kell önnek, tovább nem tartóztatjuk a' népet. Majd szerünk mi kocsi... épen ott áll egy készen... hajts utánunk kocsi!

'S mentem a' város végeig, hol szállva voltam, gyalog, körülveve a' fegyveres nemzetőröktől; csak az hiányzott, hogy kezemet hátra nem kötötték. Fölrakták holmimat, fölültem feleségemmel, 's indultunk Szentmiklósról. Már jó darabig mentünk, midőn rákiáltok a' kocsisra:

— Hová megyünk, hisz ez nem a' szentmiklósi út!

— De biz az, uram, felelt a' kocsi, de nem az ország ut, majd ott a' bösztöri csárdánál rátérünk.

— Hát miért nem megyünk az országuton?

— Megparancsolták, hogy ne azon vigyem az urat.

Én elhallgaltam, meg nem foghatván, miért történt ez? mikor már jó messze haladtunk, véletlenül az országot felé pillantottam, 's láttam nagy távolban az én zászlómmal a' szentmiklósi és laczházi kocsiakat, melyek mind az én embereimet vitték. Ekkor világosodtam föl... így játszottak ki, hogy embereimmel ne találkozzam. Irítottató dühvel értem haza. Dél felé visszajöttek a' szentmiklósiak és laczháziaak hasonló dühvel, 's ők beszéltek el, mi történt velök.

Már mikor Szabadszállás felé mentek, a' bösztöri csárdánál egy ember így fogadta őket a' pap fiának nevében:

— A' ki nem Petőfi, ide jöjjön, és egyék igyék, a' ki pedig Petőfi, be ne menjen Szabadszállásra, mert mind agyonverik!

Embereim közül egyetlen egy sem tántorodott el, sem a' csábításra, sem az ijesztésre. Szabadszálláshoz érve, a' város végén azzal fogadták őket a' helybeliek, hogy Petőfi már eltávozott, ő maga kérte a' tanácsot öszszetettkezekkel,

hogy csak vitessék el őt; de azért be ne vigyék azt a' zászlót, mellyen Petőfi neve van, mert mihelyt egy lépést tesznek vele, végök van. Barátom, kinél szállva vagyok, többed magával bement a' városházhoz, kitudakolni a' dolog mibenlétét. A' mint nevet említette, rákiáltottak, hogy ki ne mondja nevetem, mert halál fia lesz. Hirtelen zaj támadt, hogy a' város végén öszszeütköztek a' helybeliek és a' szent-miklósiak. Erre a' benlevő szent-miklósiak kifutottak társaik védelmére, de a' hir szerencsére csak kohólvány volt. Tanácskoztak, mit tegyenek, bemenjenek e' vagy sem? az oda való föl voltak fegyverkezve puskákkal, kardokkal, sőt kaszákkal és vasvillákkal is. Jött egy deputáció a' városházról, mely azt állította, hogy nincsenek felfegyverkezve, jött másik deputáció, mely azt mondta, hogy bemehetnek bizton, mert már lerakták a' fegyvereket. E' nyilatkozáttal elismerték, hogy csakugyan föl voltak fegyverkezve, 's az én embereim, kiknél még bot sem volt, azt mondván, hogy a' mint letették, föl is vehetik ismét a' fegyvereket, visszafordultak, de azon szándokkal, hogy ha engem még utólrának, visszavisznek magokkal a' választásra, ha mindnyájokat lelővöldözik és agyonverik is. Szerencsére, csak itt Szentmiklóson találkoztak már velem, hol esendre és békére intettem őket, azzal biztatván, hogy a' törvény majd elégtételt ad nekik a' mibe nem kétkeltem.

Szabadszállásán egy hanggal, szavazás nélkül kiáltották követnek a' pap fiát, kiről legyen elég megjegyezni, hogy Szluha teremtvénye.

Ékép ment végbe a' követválasztás. Nem hamisítottam egy ténny sem, de csak egy szót sem.

És azok, kik így ellenem lázították a' népet, öröklé az beszélték, hogy én lázítottam, én vagyok a' lázító, én, ki mindig csilapítottam, rendre intettem a' népet 's meggátoltam az öszszeütközéseket.

Sohasem ostromoltatott szemtelenebbül a' becsületesség és igazság. Azzal kezdtek, hogy gyűlölté tegyenek a' nép előtt, nyomatott proclamációm által, mit toladokásnak magyaráztak. Ezzel nem boldogulván, azt hozták föl, hogy republicanus vagyok. „Soha se bánjuk mi, ha republicanus is,“ felelt a' nép, „hadd legyen, azért követünk lesz.“ — „Ez azon ember, szoltak elleneim, ki ellensége miniszteriumunknak és királyunknak!“ erre a' nép úgy válaszolt: „Nem bánjuk mi akárkinek az ellensége, de minékünk barátunk, azért követ lesz. A' miniszterek nagy urak, lesz elég barátjuk az országgyűlésen; nekünk pedig vagy lesz, vagy sem.“ Midőn az efélek sem használtak, kezdtek becstelenteni, hogy én ollyan ember vagyok, kinek már Pesten nem is szabad szólnia, kit Pestről kitiltottak, kinek megbuktatását, bezáratását, agyonverését j' ó szívvelfogja venni a' miniszterium és az egész nemzet, 's hogy én az illyrnek, oroszoknak ki tudja kinek el akarom adni az országot, 's minthogy még ezen gyalázatoságok által sem hitték biztosnak győzedelmöket, az utolsó éjjel leitták a' népet, 's a' részeg tömeggel erőszakosan buktattak meg.

És ennek ma kellett történnie, hogy engem mint orosz spion, mint hazaárulót agyon akart verni a' magyar nép, ma junius 15-én!... ma három hónapja, hogy márczius 15-ike volt, midőn első valék azok közt, kik a' magyar nép szabadságért szót emeltek, sikra szálltak! — De én azért nem a' népet kárhoztam, hanem amitől, félrevezetőt, kiket egykor a' törvény és az isten egyiránt meglakolt... a' nép én előttem szent, annyival inkább szent, mert gyöngye mint az aszsony, 's mint a' gyermek. *) Petőfi Sándor.

Irodalmunk ismét két komoly dolgozattal szaporított, mellyre az olvasó közönséget figyelmeztetni kötelességnek tartjuk. I. A' szabadság, és társadalmi rendelmelei cím alatt jó nevű irónk Benczúr János olly eredeti munkát nyújt az olvasó világnak, miből — kivált jelen forradalmi, 's átalakuló korszakunkban mennyi érdeket, ép annyi hasznost, és szükségést is merithető. A' munka Emich Gusztáv tulajdona, kapható minden könyveskereskedésben 1 fr. 20 krért pp. — II. A' zseródit és tudomány; írta Sztrókay Elek főhadnagy az 5-ik sz. magyar huszár ezrednél; szerző arcképével és 8 kömetzetű táblával. Megjelent a' magyar egyetem betűivel. Jelen katonás időben szinte igen ajánlható olvasvány.

KÜLFÖLD.

AUSZTRIA. A' nürnbergi lapnak Prágából f. hó 16-ról és 17-ről a' város ostromoltatásáról irván egy levelező, többek közt említi: mikép az orosz udvar, mellynek magukat a' csehek alávetni akarták, árulta el az öszszeesküvést a' bécsi kormánynak. Az öszszeesküdek feje: báró Vilani, ki az ostrom alatt elfogatott; többi tagjai is a' pártosoknak, köztök Buquoy, fogollyá tételtek. Junius 15-ken minden prágai cs. kir. hivatalnokot, 's uraságokat szándok volt leöldözni, miként ez az öszszeesküttek irományiból kiderül. Az elszédített nép megroháná 's elfoglálá a' kórházak, és kaszárnyákat, de a' 25 ezer emberrel megerősített Kleinseiten át nem ronthatott. A' rögtönítelő bíróság kihirdetett.

*) Kérem minden becsületes elvű szerkesztőtársamat, hogy e' cikket lapjában közölni sziveskedjék. Petőfi Sándor.

